

GävleDala

TIDNINGEN FÖR DIG SOM ÄR MEDLEM I BYGGNADS GÄVLEDALA

Fönsterrenovering pågår
sid 4-5

Ordförande har ordet

Äntligen börjar det byggas lägenheter runt om i regionen. Även de kommuner som tidigare kämpat med ett överskott på bostäder ser en ljusnande framtid och vågar satsa. Detta är mycket bra. Både för medborgarna som behöver någonstans att bo men även för byggnadsarbetarna och materialleverantörerna på orten. Det sprider en optimism på orten när man ser byggkranarna snurra.

Tyvärr ger inte alltid bygget så mycket lokalt arbete eller materialförsäljning som man kan tro. De beror helt och hållet på vem som vunnit upphandlingen. Nästan alltid när ett lokalt eller regionalt byggföretag lämnat lägst pris så är det också det företaget som bygger, från grund till tak med egen personal och lokala råvaror.

Idag finns det några stora företag som inte har särskilt mycket egen personal längre. De har satt i system att sälja ut stora delar av produktionen. Ibland till företag med svensk bemanning och ibland till utländskt bemannade företag. Detta är inget problem kan man tycka eftersom de svenska kollektivavtalen ska gälla och lika behandling ska råda. Däremot blir det konstigt med tanke på att de utländska arbetarna utöver svenska löner även har rätt till resor och traktamente. Hur det kan bli billigare är för mig en gåta. För inte kan det väl vara så att något företag försöker dumpa löner och villkor för att fylla sin egna plånbok på bekostnad av arbetenas?

Idag debatteras det och skrivs spaltmeter om vikten av att äta svenskt kött och övrig lokalproducerad mat. Jättebra! Bönderna kan fortsätta med sitt jordbruk och bevara kulturlandskapet. Det är även bra för miljön genom kortare transporter. Framför allt sägs det att djurhållningen är bättre i Sverige.

Men när det kommer till människor och arbetskraft så är det inte lika noga längre. Då är det tydligen okej att betala en bråkdel av vad det borde kosta? Byggnads träffar med jämna mellanrum på byggnadsarbetare som blir utnyttjade. I de fallen verkar det endast vara fackföreningen Byggnads som bryr sig. När vi uppmärksammar problem och vill åtgärda dem möts vi av påståenden om att vi skulle vara protektionistiska och att facket spelat ut sin roll. Finns det någon bonde i Sverige som blivit anklagad för protektionism för att hen förespråkade närodlat? Jag undrar också vem som skulle kontrollera marknaden om inte facket gjorde det? Bevisligen fungerar inte den kapitalistiska marknaden utan spelregler.

Kim Söderström
Ordförande i Byggnads GävleDala

Byggnads GävleDala

Ansvarig utgivare:
Kim Söderström, 010-601 11 90
kim.soderstrom@byggnads.se

REGIONKONTOR

Wallingatan 15
784 34 BORLÄNGE
E-post: gavledala@byggnads.se
Telefonväxel: 010-601 10 02
Org.nr: 886000-0945
Plusgiro: 20 47 30 - 6 Företag
Plusgiro: 80 52 00 - 3 Medlemsavgift

VERKSAMHETSKONTOR

Söderhamn
Björnängsvägen 2
826 40 SÖDERHAMN

Gävle
Södra Kansligatan 26
802 52 GÄVLE

www.byggnads.se

Byggnads a-kassa

E-post: a-kassan@byggnads.se
Telefonväxel: 010 - 601 18 00
www.byggnadsakassa.se

Telefontider

Frågor om ersättning, medlemskap och medlemsavgifter:
Måndag till torsdag kl 9 - 11, 13-15
Fredag kl 9-11

Frågor om utlandsarbete:
Måndag, onsdag och fredag kl 9 - 11

Frågor om omprövning:
Måndag till fredag kl 9 - 11

Adresser

Kassakorten skickas till:
Byggnads a-kassa
FE 36
930 87 ARJEPLOG

Övriga handlingar och intyg till:
Byggnads a-kassa
FE 36
930 88 ARJEPLOG

Besöksadress

Besök till a-kassan förbokat du
via telefon 010 - 601 18 00

**Byggnads kontor i Gävle
är nu tillbaka i nyrenoverade lokaler på:
Södra Kansligatan 26
802 52 Gävle**

Välkomna!

Byggnads GävleDala önskar alla medlemmar

en riktigt

God Jul

och ett riktigt

Gott Nytt År

Prestationslönestatistik Byggnads GävleDala

1 jan - 7 nov 2016

Yrkesgrupp	Kr/Tim.	Timmar
TBMA	204,08	465 011
VVS	242,70	10 099
Papp/tätskikt	235,44	3 845
Ställning	179,24	266
Plattsättning	218,63	9 358
Plåt	229,97	2 493

Vårens kursutbud
finner du på
www.byggnads.se

Kunskap är ej
tungt att bära.

Anmäl dig nu!

Huvudentreprenörsansvaret i Byggbranschen

Det har nu en tid funnits ett huvudentreprenörsansvar i Byggavtalet. Att få in ett huvudentreprenörsansvar i byggbranschen var en viktig fråga för Byggnads och alla dess medlemmar oavsett vilket avtalsområde man arbetar under. För många företagare har detta också varit en viktig fråga för att en sund och rättvis konkurrens ska kunna upprätthållas. Produktion, kvalitet, kunskap etc. ska vara det som är konkurrensmedlen på arbetsmarknaden och inte lönenivåer eller andra avsteg från avtalen. Detta ansvar har varit bra i ett preventivt syfte på olika arbetsplatser runt om i landet. Tyvärr ser vissa arbetsgivare bristerna i avtalstexterna som en möjlighet att slippa undan huvudentreprenörsansvaret genom att hitta på olika för dem praktiska sätt att slippa undan huvudentreprenörsansvaret. Därför är det extra viktigt att vi tillsammans ställer frågorna om vad kamrater på andra företag tjänar, om deras företag har kollektivavtal, om de verkligen jobbar åt det företaget eller om de är inlånade från något annat företag. Detta är viktiga frågor som vi alla måste ställa för en sund konkurrens i branschen.

Bemanning av arbetsplatser, Byggavtalet? På byggarbetsplatser förekommer tyvärr en hel del olika bemanningssätt som strider mot avtalet. För att reda ut begreppen så att vi tillsammans kan se till att arbetsplatserna på Byggavtalet är korrekt bemannade så gäller följande:

Anställd personal på det egna företaget. Regler för anställningsformer finns i Byggavtalets Bilaga A1. Fråga en förtroendevald på din arbetsplats om du har frågor om detta. På arbetsplatsen gäller likalöneprincipen då det

antingen är arbetslaget eller är lokalavdelningen som är parter i löneförhandlingen.

Inlånad personal. Regler för hur detta ska hanteras finns i Byggavtalets Bilaga A3. Endast personal som omfattas av Byggavtalet kan lånas in eller ut mellan byggföretag. Exempelvis kan inte person från en plåtslagarfirma vara utlånad till ett byggföretag och arbeta med byggnadsarbeten. På arbetsplats där det är prestationslön ska inlånad personal vara med på fördelningslista och delta i ackordet.

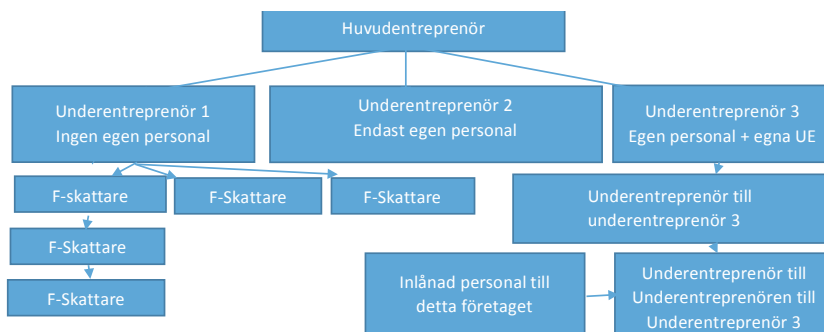
Inhyrning av personal. Regler för detta finns i Byggavtalets Bilaga A4. Denna bilaga gäller endast för företag som är bundna av byggavtalet och hyr ut arbetstagare inom Byggavtalets avtalsområde (bemanningföretag). Reglerna för lön finns i bilagan.

Underentreprenörer. Reglerna för hur underentreprenörer och MBL 38-40 §§ ska hanteras finns i Byggavtalets Bilaga D. Exempel på en underentreprenör är ett golvföretag. Oftast saknar ett byggföretag egna golvläggare och de anlitar då ett företag som utför denna entreprenad. Byggnads GävleDala menar att den avart av underentreprenörer

nörer som börjar dyka upp med jämna mellanrum då en enmansföretagare finns på en byggarbetsplats och arbetar tillsammans med arbetslaget inte är att betrakta som en underentreprenör då det inte är fråga om en entreprenad utan en typ av avtalsvidrig bemanning.

Bemanningsföretag som är inkopplat på LO-bemanningsavtal. Denna typ av bemanning finns också som ett alternativ. Innan det företaget kan anlitas måste det föregås av förhandling med Byggnads lokalavdelning. Gemensamt för samtliga bemanningsmöjligheter är att företaget innan de använder personal från andra företag, eller underentreprenörer ska förhandla enligt MBL § 11 med antingen MB-grupp eller med Byggnads lokalavdelning. Schema över hur en entreprenad kan se ut på en byggarbetsplats 2016. Det är inte ovanligt att vissa företag säljer ut arbeten till ett bygglidningsföretag som i sin tur bemannar med enmansföretagare. Tyvärr så leder denna typ av bemanning av arbetsplats till försämrade villkor för byggnadsarbetare på sikt då de som omfattas av byggavtal och ordning och reda riskerar att försvinna till följd av nya sätt att bemanna arbetsplatser.

Text: Fredrik Jansson

Vi tager oss ett glas, eller rättare sagt 150 st.

Idag gör vi ett besök hos glasarbetarna vilka till antalet är en av de mindre yrkesgrupperna i Byggnads. Jag besöker Bollnäs Glas AB och träffar där två av Byggnads medlemmar, Per-Erik Andersson och Tobias Fryksell. Företaget Bollnäs Glas startades i mars 2010 och ägs av Rikard Larsson och selsätter idag sex personer vilket får betecknas som ett normalstort glasföretag i vår region.

Företaget har för tillfället en stor fönsterrenovering på ett bygge i Edsbyn. Det rör sig om ca 150 båggar som skall renoveras. Alla båggar skall målas om, men innan det är gjort skall alla rutor tas ur. I vissa monteras de gamla glasen tillbaka och i vissa skall det kittas i nya energiglas.

Arbetsmiljö

Här kommer vi in på den senaste tidens larm om asbest i fönsterkitt, på det här projektet har en asbestinventering gjorts och det konstaterades att ingen asbest fanns. Snacket fortsätter om arbetsmiljön och för deras del är det de produkter som används bl.a. vid limning av bilrutor som oroar, en del vibrerande verktyg används också. Både Per-Erik och Anders trivs

Några av de 150 fönsterbågarna som skall renoveras.

Tobias Fryksell skär till ett glas till de nyrenoverade fönstren.

med sitt arbete och båda framhåller att det är ett omväxlande arbete. "Vi svetsar glaspartier och fixar trasiga fönsterrutor, byter bilrutor gör vi också". När vi som bäst står och pratar om de olika göromålen kommer det in en kund med en trasig ruta från en överdel till en bensinpump, som helst borde vara färdig igår. "Så här är det" säger Per-Erik, "går en glasruta sönder så är det lite brådis".

Högre lön

Att de trivs med sina jobb råder inget tvivel om men det som båda önskar vore bättre är lönen. De upplever att glasarbetarnas löner inte alls hänger med i löneutvecklingen i jämförelse med övriga yrkesgrupper inom Byggnads. Vi kommer då in på om det finns

ett samband med hur organisationsgraden ser ut hos glasarbetarna och om det påverkar deras avtal, naturligtvis säger Per-Arne och Tobias. Om alla glasarbetare vore med i facket skulle det bli ett helt annat tryck på våra löner och övriga avtalskrav.

Påfarten

Både Per-Arne och Tobias samt ytterligare en medlem på företaget har anmält sig till Påfarten, vilket är en facklig grundutbildning som alla medlemmar har rätt att vara med på, och bör vara med på. Det är en endagars utbildning om Byggnads och varför man skall vara medlem i facket och fackets roll i samhället, det skall bli intressant tycker de. Det är många viktiga saker man hinner gå igenom på en utbild-

ningsdag, såväl rättigheter som skyldigheter i arbetslivet.

Yrkesutbildning

Jag besöker sedan arbetsplatsen i Edsbyn där det renoveras fönster och träffar där glasarbetaren Robert Pettersson som är den tredje killen i företaget som skall vara med på "Påfarten". Robert berättar att vägen till yrket gått via 3-årigt gymnasium på Barn- och fritidslinjen. "Det är ju inte rätt väg för att bli glasarbetare men jag fick anställning som företagslärling på Bollnäs glas där jag nu arbetat i över fem år. Under lärlingstiden som är 5 500 timmar har jag även klarat av kurser på branschens skola i Katrineholm". Yrkesprovet är också avlagt med godkänt resultat berättar Robert. Robert arbetar för dagen med företagets ägare Rikard Larsson. De håller just nu på att hänga tillbaka de nyrenoverade fönstren.

Text och bild: Kjell-Åke Eriksson

Per-Erik Andersson trivs med sitt omväxlande arbete.

Robert Pettersson får hjälp av företagets ägare Rikard Larsson med att hänga ett fönster på plats.

I Hofors med arbetsmiljön i fokus

Vi besöker Mikael Stålberg, snickare och skyddsombud på arbetsplatsen Centralgatan 5 i Hofors, och anställd hos Grytnäs Projekt AB. Där pågår en ombyggnad av ett flerfamiljshus byggt 1962 i tre plan. Den byggs nu om till 24 moderna lägenheter. När vi träffar Mikael är arbetsplatsen bemannad av fyra snickare, två plåt- & ventilationsmontörer, en VVS-montör samt en betonghåltagare.

Det är en arbetsplats där man på förhand visste att asbest och kvartshaltigt damm var något som man skulle behöva bemästra, därför anlätades Fiberanalys för en miljöinventering av byggnaden. I analysvaren konstaterades att mattor, limmer, mjukfogar, kakelfogar, ventilationsschakt, fasadskivor och rörböjar innehöll den lömska och farliga asbestfibern. I egenkap av skyddsombud fick Mikael i ett tidigt skede se inventeringen med alla analysvar och fotografier på provtagningsplatserna.

Smärtfritt saneringsarbete

Saneringsfirman Hedberg AB var den entreprenör som fick det krävande och ansvarsfulla arbetet som pågick i tre månader. Under tiden saneringsarbetet pågick var arbetsplatsen en riskzon vilket krävde mycket av en genomtänkt

Skyddsombudet Mikael Stålberg vet värdet av att hålla rent på arbetsplatsen.

och planerad skyddsorganisation. Mikael upplevde att saneringsarbetet i stort sett gick helt smärtfritt.

Därefter började det stora rivningsarbetet med kvartsfibrigt damm och vanligt byggdamm som den stora hälsorisen, man ser till att miljöstationer för rivningsmaterial fanns lättillgängliga och att inget ligger kvar i högar någon längre tid. Det är daglig städning av var och en samt en större städning av hela

arbetsplatsen varje fredag. Det är något alla på arbetsplatsen understryker som den absolut viktigaste orsaken till att arbetsplatsen är en säker och trivsamt arbetsplats.

Viktigt samarbete

När vi frågar Kjell Tång, delägare till betonghålsföretaget Br. Tång AB och den som kör bilningsroboten när vi hälsar på, understryker han att alla hjälps åt att hålla den höga kvaliteten på städningen. Jag frågar Mikael hur ofta de går skyddsron? Varje vecka får jag till svar, och det är en av förutsättningarna säger Mikael, till att bevakningen av arbetsmiljön är överst på agendan och inte något som bara är fina ord i en arbetsmiljöplan som står och samlar damm i bokhyllan. Han understryker också att det goda samarbetet med platschefen Jesper Larsson är en absolut förutsättning, annars skulle det inte fungera.

Det är något som undertecknad också kan understryka, samverkan mellan arbetsledning och skyddsombud är nyckeln till att den här arbetsplatsen har en arbetsmiljö som gör att alla känner att man trivs på jobbet och att det är en arbetsplats där ordning och reda råder.

Kjell Tång i full aktivitet med en bilningsrobot.

Text och bild: Anders Ax

Roger har gått i pension

10 km öster om Ljusdal, 16 km väster om Delsbo och 16 km norr om Järvsö. Där mitt i hjärtat av Hälsingland ligger den lilla byn Gryttjesbo. I denna by föddes en decemberdag för 65 år sedan ett litet gossebarn som senare fick namnet Roger Leander Hedblom. Leander som mellannamn är en tradition i Rogers släkt, den traditionen förs nu vidare genom Rogers barn och barnbarn..

Gryttjesbo var ett fint ställe att växa upp på som barn. Ett tjugotal familjer bodde i byn. Kompisar fanns så det räckte, "vi spelade hartsfiol och pallade äpplen" berättar Roger, precis som det skall vara i barnåren. När det var dags för skolstart fick Roger gå i skolan i grannbyn Hybo fyra km bort. Högstadiet klarade Roger av en mil från hemmet i Stenhamre skola.

Visste tidigt vad han ville

Redan vid skolslut visste Roger vad han ville så det blev två år på rörlinjen i Ljusdal. Lärlingstiden klarades av på Gävle rör i Ljusdal. Hela 32 år hann Roger med att jobba som rörmokare, förutom i Ljusdal jobbade Roger i Gävle, Borlänge och Falun. Ett vanligt skäl till att man flyttar är kärleken, så var det även för Roger. Han träffade

sin blivande fru Eva vilket gjorde att han flyttade till Falun 1996 och började arbeta på Calor där han arbetade fram till och med december 2005. Roger och Eva hade under tiden i Falun bott i villa som de funderade på att sälja. De hann knappt fundera klart förrän den var såld. I väntan på en lägenhet flyttade de tillfälligt ut i stugan som ligger i Engelsfors, en liten by mellan Falun och Hofors. Nämnas kan att de trivdes så bra i stugan i Engelsfors så det tillfälliga boendet har nu hunnit bli hela 12 år.

Fullt upp som pensionär

När sedan Byggnads avdelning i Gästrikland var på jakt efter en ombudsman var det Roger man fastnade för. Roger anställdes på Byggnads kontor i Gävle första januari 2006 och har nu arbetat fackligt på heltid i elva år.

Att Roger skall sitta sysslolös som pensionär är ingen fara. Roger har i skrivande stund sju barnbarn och ett åttonde är på väg. Att dessa barn älskar att vara hos Roger och Eva har jag förstått många gånger. Titt som tätt genom åren har jag hört hur Roger med glädje berättat om sina barnbarn som över helgen varit på besök. Händig som Roger är fixar och donar han hem-

Roger Hedblom har nu efter att ha arbetat som rörmokare i 32 och ombudsman i elva år gått i pension.

ma på stugan, räcker inte det till så har han sina barn som inte tackar nej till lite hjälp, det kan vara både husbestyr som bilproblem som behöver fixas. Det är bara att ringa Roger, han ställer upp.

Mc och ishockey

När tiden medger, och det gör den ofta för det man är riktigt intresserad av, då tar Roger gärna många och långa turer på sin motorcykel. Vintertid är det hockey som gäller, det är inte många matcher Roger missar och då är det såklart Brynäs det handlar om.

Att jag fick göra detta reportage med Roger kändes skoj då jag redan för 30 år sedan började lära känna honom. Roger arbetade då på Rörtjänst i Borlänge och jag var anställd på Byggnads. Roger som var en driven rörmokare och visste vad han ville tog ofta den hjälp han kunde få av mig när det gällde ackord. Det gör att det var extra trevligt att nu, 30 år senare få en pratstund i lugn och ro över en kopp kaffe i stugan hemma hos Roger. Jag och alla arbetskamrater på Byggnads region GävleDala önskar nu Roger många fina år som pensionär med sina nära och kära.

Text och bild: Kalle Sätterström

Som nybliven pensionär hälsar Roger välkommen till stugan i Engelsfors. En liten by utanför Hofors som påminner om Gryttjesbo i Hälsingland där Roger en gång växte upp.

Betalar jag rätt medlemsavgift?

Glöm ej att meddela Byggnads när du får förändrad inkomst, så att du betalar rätt medlemsavgift!

Du kan få din medlemsavgift reducerad om du blir sjuk, skadad, arbetslös, föräldraledig, går i pension eller börjar studera.

Den aktuella bruttoinkomsten regleras från den dag du anmäler det.

Du kan meddela detta via vår mailadress:

gavledala@byggnads.se

eller vår hemsida www.byggnads.se

Det går också bra på telefon 010-601 10 02

Var med och påverka! Välkommen till Årsmöte i din krets

Avesta:	19 jan kl. 19.00	Metallhuset
Bergby:	27 jan kl. 18.00	Hakke Gård
Bollnäs:	26 jan kl. 18.00	Kulturhuset
Borlänge:	26 jan kl. 17.00	Byggnads regionkontor Borlänge
Edsbyn:	24 jan kl. 18.00	ABF-lokalen
Falun:	24 jan kl. 17.00	Gamla Elverket Ölandsgatan Falun
Gävle:	26 jan kl. 18.30	Byggnads Verksamhetskontor Gävle
Hedemora:	24 jan kl. 18.30	ABF Hedemora
Hofors:	16 jan kl. 18.00	Folkets Hus Hofors
Hudiksvall:	26 jan kl. 16.30	Kretskontoret
Leksand/Gagnef:	16 jan kl. 18.30	Moskogen
Ljusdal:	2 feb kl. 18.00	Winers cafe
Ludvika/Smedjeb:	26 jan kl. 17.30	Folkets Hus Ludvika
Malung:	26 jan kl. 18.00	Folkets Hus Malung
Mora/Orsa:	12 jan kl. 18.30	Mora Parken
Ockelbo:	26 jan kl. 18.00	Kommunhuset Ockelbo, Vänortsrummet
Rättvik:	19 jan kl. 18.30	Rättviksparken
Sandviken:	17 jan kl. 18.00	Folkets Hus Sandviken
Säter:	25 jan kl. 18.30	Folkets Hus Säter
Söderhamn:	19 jan kl. 18.00	Kulturens Hus Söderhamn
Vansbro:	18 jan kl. 18.00	Värdshuset Flottaren
Älvdalen:	19 jan kl. 19.00	Hotell Älvdalen